

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Febr. 1874, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition med förslag till Förordning angående förändradt sätt för offentliggörande i kyrka af allmänna författningar och kungörelser samt enskilda tillkännagifvanden.

Omförmälda nådiga Proposition, som af Riksdagens begge Kamrar blifvit till Lag-Utskottet remitterad, är af följande lydelse:

“Med föranledande af en framställning utaf Upsala stifts vid allmänt prestmöte i Juni månad 1865 församlade presterskap hemställde domkapitlet i nämnda stift i underdånig skrifvelse den 27 September samma år, att Kongl. Maj:t måtte taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke åtgärder kunde vidtagas till afhjelpande och förminskande af de olägenheter, som vore förenade med det nu brukliga sättet för offentliggörande af såväl allmänna som enskilda kungörelser m. m.; i anledning af hvilken hemställan det vid 1866 års riksdag församlade presteståndet afgifvit infordradt yttrande, hvarefter de öfriga stiftens domkapitel samt Stockholms stads konsistorium och Hofkonsistorium äfvensom Öfverståthållare-embetet samt Kongl. Maj:ts samtliga befallningshafvande i länen, på gifven nådig befallning, inkommit med underdåniga utlåtanden och förslag i ämnet. Vidare anhöll Kyrkomötet i underdånig skrifvelse den 24 September 1868, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, som funnes vara af omständigheterna påkallade, på det kungörelsers och allmänna författningars uppläsande å predikstolarne måtte upphöra eller att, derest detta mötte hinder i afseende å nådiga förordningars samt embetsmyndigheters kungörelser, Kongl. Maj:t ville taga i nådigt

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 7 Saml. 4 Häft.

öfvervägande, huruvida icke antalet af de författningar och kungörelser, hvilkas uppläsande blefve anbefaldt, kunde i väsendtlig mån inskränkas.

Ett förslag till författning i den uti dessa skrivelser antydda syftning blef med anledning deraf utarbetadt; och sedan detsamma undergått den i § 87 Regeringsformen föreskrifna granskning inom Högsta Domstolen samt, på grund af dervid framställda anmärkningar, i vissa delar omarbetats, har Kyrkomötet, hvars yttrande öfver det sålunda reviderade förslaget Kongl. Maj:t den 9 sistl. September infordrat, uti underdånig skrivelse den 3 derpåföljde Oktober förklarar, att Kyrkomötet för sin del godkände nyssberörda förslag.

Med öfverlemnande af Stats-Rådets i frågan hållna protokoll, deruti äfven de i Högsta Domstolen afgifna yttranden i ämnet äro intagna, vill Kongl. Maj:t alltså, jemlikt ofvan åberopade grundlagsbestämmelse, föreslå Riksdagen att antaga följande

Förordning angående förändradt sätt för offentliggörande i kyrka af allmänna författningar och kungörelser samt enskilda tillkännagifvanden.

I fråga om offentliggörandet i kyrka af allmänna författningar, vederbörande embetsmyndigheters kungörelser samt andra allmänna eller enskilda tillkännagifvanden varda följande förändrade bestämmelser meddelade:

§ 1.

Vid offentliggörande i kyrka af sådana författningar eller kungörelser, som finnas intagna i Svensk Författningssamling, må endast deras rubrik och datum uppläsas, der de ej angå kyrkliga angelägenheter eller eljest i vissa fall annorlunda särskildt förordnas.

Det årligen förnyade offentliggörandet i kyrkan af dylika författningar eller kungörelser, som hittills varit föreskrifvet, kommer hädanefter att upphöra.

§ 2.

I fråga om de kungörelser, som af Öfverståthållare-embetet utfärdas eller af öfrige Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom deras tryckta länskungörelser meddelas, må likaledes, vid deras offentliggörande i kyrka, så vida ej Öfverståthållare-embetet eller Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i särskildt fall om någon viss kungörelses fullständiga uppläsning förordna, endast en kort

uppgift om ämnet för hvarje kungörelse meddelas; börande förty nämnda kungörelser, då de för offentliggörande till vederbörande presterskap aflemnas, alltid innehålla eller vara åtföljda af sådan uppgift, som nu sagd är.

§ 3.

Då dom, utslag eller resolution skall, medelst offentliggörande i kyrka någon menighet delgifvas, må för sådant ändamål, jemte uppgift å den myndighet, som domen, utslaget eller resolutionen meddelat, och å den menighet beslutet angår, endast sjelfva beslutet med besvärshänvisning uppläsas.

§ 4.

Kungörelser, hvilka ej äro att hänföra till sådana, hvarom föregående §§ handla, men likväl, till följd af vederbörande embetsmyndighets förordnande, skola i kyrkan allmänheten delgifvas; så ock sådana meddelanden af kommunala embetsmän eller enskilda personer, hvilka på grund af föreskrift i lag böra i kyrkan offentliggöras, skola för sådant ändamål derstädes fullständigt uppläsas.

§ 5.

De i 3 och 4 §§ omförmälda kungörelser och andra handlingar skola, der de ej, försedda med bevis om offentliggörandet, böra till vederbörande återställas, eller någon eller några vissa personer tillhandahållas, genast efter det de på stadgadt sätt blifvit i kyrkan offentliggjorda, genom tjänstgörande prestens försorg, emot qvitto, som vid kyrkan förvaras, aflemnas till den person, som vederbörande kommunalstyrelse har att till deras afhemtande utse; och ankomme det på kommunalstyrelsen att vidtaga sådana åtgärder, som finnas erforderliga för att så väl nyssnämnda kungörelser och handlingar som Svensk Författningssamling och de i § 2 omnämnda kungörelser, af hvilka kommunalstyrelsen bör förskaffa sig del, varda på lämpligt sätt hållna tillgängliga för dem bland kommunens medlemmar, som önska deraf taga kännedom. Besvärs- eller ansökningshandlingar, hvilka blifvit utställda till kommunikation med någon menighet, skola likaledes, efter kommunikations-resolutionens offentliggörande, tillsammans med denna på nyss stadgade sätt vederbörande tillhandahållas.

§ 6.

Vill någon att andra meddelanden eller handlingar än sådana, som förut i denna förordning omförmälda äro, må offentliggöras, ege han att desamma aflemna till den af vederbörande kommunalstyrelse, enligt § 5, till kungörelsers emottagande utsedde person, hvilken föranstaltar, att de, i den ordning kommunalstyrelsen har att bestämma, hållas för kommunens medlemmar tillgängliga; och må tillkännagifvande om aflemnandet jemte kort uppgift å det ämne, meddelandet afser, i kyrkan uppläsas, derest skriftligt sådant tillkännagifvande vederbörande presterskap tillställes och ämnet prövas tjenligt att på sådant sätt kungöras. I vidsträcktare mån, än nu sagdt är, ege ej någon rätt att fordra offentliggörande i kyrka af sådana meddelanden eller handlingar, som i denna § afses.

§ 7.

Sådana kungörelser, om hvilkas uppläsning i kyrka är i grundlag eller i förordningarne om kyrkostämma och prestval stadgadt, lysningar till äktenskap, bönedagsplakat samt i öfrigt alla meddelanden i kyrkliga angelägenheter komma fortfarande af tienstförrättande prest i hittills stadgad ordning att offentliggöras. Andra kungörelser eller handlingar, hvilka böra allmänheten i kyrkan delgifvas, skola efter högmessogudstjenstens slut offentliggöras antingen af presten från predikstolen eller, under hans tillsyn, af klockaren eller annan af presten derom anmodad tjenlig person från lämpligt ställe å kyrkogången. Bevis öfver offentliggörandet, då sådant ifrågakommer, skall af presten meddelas.“

De med det nu inom vårt land brukliga sättet för offentliggörande af allmänna kungörelser och enskilda tillkännagifvanden förenade olägenheter, naturligtvis mest känbara för presterskapet och hvilka föranledt Domkapitlet i Upsala att, på framställning af Erkestiftets vid allmänt prestmöte i Juni månad 1865 församlade presterskap, göra hemställan i ämnet till Kongl. Maj:t, — hafva i mera eller mindre mån medgifvits jemväl af alla de myndigheter, som fått sig ålagdt att i anledning af berörda hemställan afgifva yttranden; och äfven Lag-Utskottet, som det tillkommer, att sig utlåta öfver det i den Kongl. Propositionen framlagda förslag till dessa olägenheter af afhjelpande, finner dem vara beaktansvärda.

Visserligen vore det önskvärdt, om offentliggörandet af alla kungörelser i verldsliga angelägenheter kunde ske på annat ställe än i kyrka, och således personer icke tillhörande statskyrkan på enahanda sätt som dennas med-

lemmar af desamma erhålla kännedom. Men då detta icke under nuvarande förhållanden kan ega rum och då, enligt Utskottets omdöme, det ingalunda kan anses för kyrkans helgd störande att, *efter gudstjenstens slut*, derstädes offentliggöras såväl de offentliga myndigheternas påbud som enskildas tillkännagifvanden, förutsatt att de sednare till innehåll eller form icke anses otjenliga att i kyrkan meddelas, lära emellertid olägenheterna af nu brukliga publikationssätt endast i så måtto kunna förminska, att inskränkning sker i hvad enligt gällande föreskrifter skall i kyrka uppläsa.

Så vidt derföre förslaget afser, att det hittills föreskrifna årliga offentliggörandet i kyrka af vissa i Svensk Författningssamling intagna kungörelser hädanefter skall upphöra (§ 1 mom. 2), att såväl de i nämnde samling intagna författningar och kungörelser som Öfverståhållare-embetets och Konungens Befallningshafvandes i de tryckta länskungörelserna meddelade kungörelser icke vidare skola i kyrka fullständigt uppläsa i andra fall än när sådant särskildt förordnas (§ 1 mom. 1 och § 2) samt att, då dom, utslag eller resolution skall, medelst offentliggörande i kyrka, någon menighet delgifvas, må för sådant ändamål, jemte uppgift å den myndighet som domen, utslaget eller resolutionen meddelat, och å den menighet beslutet angår, endast sjelfva beslutet med besvärshänvisning uppläsa (§ 3); — instämmer Utskottet i hvad sålunda blifvit föreslaget. Men vidare ändringar i de rörande publikation i kyrka gällande bestämmelser anser Utskottet icke böra vidtagas.

Då nemligen förslaget innehåller att endast de kungörelser, hvilka, churu ej hänförliga till sådana, hvarom i det föregående sägs, likväl till följd af vederbörande embetsmyndighets förordnande skola i kyrkan allmänheten delgifvas, samt sådana meddelanden af kommunala embetsmän och enskilda personer, hvilka på grund af föreskrift i lag böra i kyrkan offentliggöras, skola derstädes fullständigt uppläsa (§ 4), men att deremot, i fråga om alla andra enskilda meddelanden, allenast ett tillkännagifvande derom, att sådana meddelanden blifvit till en af vederbörande kommunalstyrelse utsedd person aflemnade för att hållas kommunens medlemmar tillgängliga, jemte en kort uppgift om de ämnen meddelandena afse må i kyrkan uppläsa (§ 6); så synes det Utskottet att den ringa vinst i tid, som kunde uppkomma derigenom att tillkännagifvandet om ett slikt meddelandes behöriga aflemnande jemte en uppgift om dess innehåll upplästes i stället för sjelfva meddelandet, ingalunda motvägde den olägenhet, som för ej blott den, hvilken haft något att meddela allmänheten, utan äfven för sjelfva denna allmänhet, skulle uppstå derigenom att icke, på sätt hittills skett, alla dessa slags tillkännagifvanden på ett och samma sätt offentliggjordes; Och enär, enligt Utskottets omdöme, således icke erfordras att enskildas till offentliggörande afsedda meddelanden aflemnas till någon af kommunalstyrelsen utsedd person, torde den verksamhet förslaget i öfrigt (§ 5) tillmätt den sålunda utsedda personen

äfvén om dertill lades skyldighet att emottaga jemväl enskildas meddelanden sedan de blifvit i kyrkan offentliggjorda, icke böra föranleda föreskrift om ännu ett kommunalt uppdrag, helst det lärer få anses ostridigt att den önskvärda säkerheten i omhänderhafvandet och förvarandet af de kungjorda handlingarne bättre tillgodoses, om de, såsom nu, förvaras i kyrkan, än om de skulle förvaras och hållas tillgänglige på det sätt förslaget åsyftar.

Icke heller kan Utskottet biträda hvad förslaget vidare innehåller derom att, med undantag af vissa uppräknade slag af kungörelser, hvilka fortfarande skulle af tjänstförrättande prest i hittills stadgad ordning offentliggöras, det i afseende å alla andra kungörelser och handlingar, hvilka böra i kyrkan allmänheten delgifvas, skulle bero af presten huruvida de komme att offentliggöras antingen af honom sjelf från predikstolen eller af klockaren eller annan af presten derom anmodad tjenlig person från lämpligt ställe å kyrkogången (§ 7). Häremot kunde redan erinras om den brist på ordning och regelbundenhet i de förrättningar, som inom kyrkan förhafvas, hvilka af denna prestens valfrihet kunde och nästan nödvändigt skulle blifva en följd, i det än det ena än det andra sättet för offentliggörandet komme att tillämpas i särskilda kyrkor eller till och med i samma kyrka å särskilda söndagar. Men äfvén ett långt viktigare skäl talar emot bifall till hvad sålunda blifvit föreslaget. Då nemligen det hufvudsakligaste villkor för vinnande af det med offentliggörande genom uppläsning, vare sig i kyrkan eller annorstädes, afsedda ändamål är att uppläsningen eger rum på ett för åhörarne så förnimbart sätt som möjligt, och då det icke kan vara tvifvel underkastadt hvilketdera sättet i det afseendet bör föredragas, antingen uppläsningen från predikstolen, verkställd af presten, eller uppläsningen från äfvén det lämpligaste ställe å kyrkogången, verkställd af en person, hos hvilken icke annat än undantagsvis kan förutsättas den vana vid offentligt föredrag presten till följd af sjelfva sin tjenstebefattning måste innehafva, så lärer ock allt, som skall i kyrkan allmänheten delgifvas, böra fortfarande offentliggöras från predikstolen och af presten. Dessutom torde den lindring i prestens besvär med uppläsningen, man i detta afseende haft för afsigt att bereda, icke vara af särdeles betydenhet, då offentliggörandet i allt fall skulle ske under hans tillsyn, och han deröfver meddela bevis om sådant ifrågakom, samt af ännu mindre vikt vid betraktande af den verkliga lättnad, som genom minskning i författningsläsandet skulle enligt förslaget komma honom till del.

Vid granskning af de särskilda §§ i förslaget har Utskottet

i afseende å § 1, enär §:s ordalydelse föranledde dertill, att sådana i Svensk Författningssamling intagna författningar eller kungörelser, som angå kyrkliga angelägenheter, icke i något fall finge till endast rubrik och datum uppläsas, men de myndigheter, som kunna komma i fråga att utfärda sådana för-

fattningar syntes för dem likasom för andra böra förbehållas rättighet att pröfva huruvida de skulle fullständigt uppläsas eller icke, ändrat §:n i sådan syftning;

i afseende å § 2 endast föreslagit en mindre redaktionsförändring, hvarigenom en vidsträcktare rätt för vederbörande myndigheter beredes att förordna om kungörelsens uppläsande men som i öfrigt icke förändrar §:s innehåll; vid § 3 icke funnit anledning till anmärkning;

ansett §§ 4, 5, 6 och 7 böra af ofvan anförda skäl ur författningen utgå och ersättas med en § 4, så lydande: "I afseende på kungörelser och tillkännagifvanden, hvilka ej äro att hänföra till sådana, hvarom föregående §§ handla, skola hitintills gällande föreskrifter lända till efterrättelse"; samt med afseende å den sålunda föreslagna författningens omfång och innehåll, ändrat *rubriken* och uteslutit *ingressen*.

Utskottet får alltså vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts ifrågasvarande nådiga Proposition icke kan oförändrad bifallas, måtte för sin del antaga en så lydande:

Förordning angående förändradt sätt för offentliggörande i kyrka af allmänna författningar samt kungörelser och tillkännagifvanden.

§ 1.

Vid offentliggörande i kyrka af sådana författningar och kungörelser, som finnas intagna i Svensk Författningssamling, må endast deras rubrik och datum uppläsas, der ej i vissa fall annorlunda särskildt förordnas.

Det årligen förnyade offentliggörandet i kyrkan af dylika författningar och kungörelser, som hittills varit föreskrifvet, kommer hädanefter att upphöra.

§ 2.

I fråga om de kungörelser, som af Öfverståthållare-embetet utfärdas eller af öfrige Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom deras tryckta länskungörelser meddelas, må likaledes, vid deras offentliggörande i kyrka, så vida ej Öfverståthållare-embetet eller Kongl. Maj:ts Befallnings-

hafvande annorlunda särskildt förordnat, endast en kort uppgift om ämnet för hvarje kungörelse meddelas; börande förty nämnda kungörelser, då de för offentliggörande till vederbörande presterskap aflemnas, alltid innehålla eller vara åtföljda af sådan uppgift, som nu sagd är.

§ 3.

Då dom, utslag eller resolution skall, medelst offentliggörande i kyrka, någon menighet delgifvas, må för sådant ändamål, jemte uppgift å den myndighet, som domen, utslaget eller resolutionen meddelat, och å den menighet beslutet angår, endast sjelfva beslutet med besvärshänvisning uppläsas.

§ 4.

I afseende på kungörelser och tillkännagifvanden, hvilka ej äro att hänföra till sådana, hvarom föregående §§ handla, skola hitintills gällande föreskrifter lända till efterrättelse.

Stockholm den 17 Februari 1874.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Herr Grefve *Mörner* och Herr *Philipsson* hafva begärt få antecknadt att de i behandlingen af detta ärende inom Utskottet icke deltagit.